

Література:

1. Артемова Л. Активізація засвоєння старшими дошкільниками знань про явища суспільного життя відповідно до вимог нової програми / Л. Артемова // Дошкільне виховання. – 1986. – № 6. – С. 6–8.
2. Богуш А. І звички, і переконання / А. Богуш // Дошкільне виховання. – 1981. – № 3. – С. 9–11.
3. Губська Л. Вічно живий подвиг / Л. Губська // Дошкільне виховання. – 1975. – № 5. – С. 18–21.
4. Маркова Т. Актуальні проблеми морального виховання дошкільнят / Т. Маркова, В. Нечаєва // Дошкільне виховання. – 1969. – № 12. – С. 5–9.
5. Назаренко К. Солдатській славі уклонись / К. Назаренко // Дошкільне виховання. – 1985. – № 4. – С. 8–9.
6. Назаренко К. Становлення громадянина / К. Назаренко // Дошкільне виховання. – 1982. – № 12. – С. 9–10.
7. Поніманська Т. Виховна сила прикладу / Т. Поніманська // Дошкільне виховання. – 1983. – № 7. – С. 6–7.
8. Прус О. Свято Перемоги у дитячому садку / О. Прус // Дошкільне виховання. – 1975. – № 3. – С. 10–11.

Лебідь О. В.*

**ДО 200-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ ХЕРСОНСЬКОЇ
БАГАТОПРОФІЛЬНОЇ ГІМНАЗІЇ № 20
ІМЕНІ БОРИСА ЛАВРЕНЬОВА**

У статті окреслено досвід роботи педагогічного колективу Херсонської багатoproфільної гімназії № 20; охарактеризовано нові підходи у роботі педагогів, спрямовані на створення, освітньо-ціннісного середовища закладу на засадах знання, демократії і гуманізму.

Сьогодні у світі домінуючою стає модель знань, яка орієнтована на високий рівень освіти. У європейських країнах знання і освіта відіграють провідну роль у забезпеченні економічного зростання та процвітання громадян, підвищенні їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

У державній національній програмі «Освіта (Україна ХХІ століття)» визначено: орієнтацію на індивідуалізацію потреб і запитів споживачів освітніх послуг; розширення спектру змісту, видів, форм, методів навчання; розгляд інноваційності як ключового чиннику розвитку сфери освітніх послуг; зміну підходів щодо оцінки якості надання освітніх послуг, що передбачає введення систем управління якістю освіти, орієнтацію на міжнародні стандарти тощо [2].

Яскравим прикладом інноваційної педагогічної діяльності може слугувати досвід роботи вчительського колективу одного із найстаріших загальноосвітніх закладів Півдня України – Херсонської багатoproфільної гімназії № 20 імені Бориса Лаврєнєва.

* **Лебідь О. В.**

ІСТОРІЯ ОСВІТИ

Шлях становлення і розвитку гімназії впродовж двох століть був довгим і тернистим.

Досягнення і успіхи цієї найпрестижнішої в усі часи установи – результат напруженої праці, зусиль, ініціативи і творчості не одного покоління педагогічних працівників і вихованців.

12 березня 1815 року з дозволу міністерства народної освіти Росії була відкрита чотирикласна перша Херсонська губерньська чоловіча гімназія.

У 1836 році з дозволу Міністерства освіти, згідно зі статутом 1828 року, гімназія була перетворена з чотирикласної на семирічну.

1865 року в житті гімназії сталася значна подія – вона отримала статус класичної. У ній вивчався Закон Божий, математика, фізика, загальна та російська історія, географія, російська словесність, природна історія, німецька та французькі мови, малювання, чистописання з гімнастикою. Учні вивчали на вибір одну із стародавніх мов – грецьку або латинську. Діяв співочий церковний хор.

У другій половині XIX століття перша чоловіча гімназія стала одним із передових навчальних закладів у Російській імперії.

У 1872 році заклад було перетворено на повну восьмикласну класичну гімназію.

До революційних подій 1917 року гімназія вважалася одним із престижних навчальних закладів, але період громадянської війни, загальної смуги та повного суспільного розпаду сильно відбився на долі гімназистів.

Протягом наступних десятиліть існування гімназії вона декілька разів змінювала статус: 1920–1941 – фабрично-заводська семирічна школа; 1944–1991 – середня школа № 20, якій у 1961 році було присвоєно ім'я випускника гімназії, у подальшому – відомого російського письменника Б. Лавреньова. У 1991 році школа отримала статус школи-гімназії [3].

З 1996 року функціонує багатопрофільна гімназія № 20 імені Бориса Лавреньова на основі власного Статусу та Концепції діяльності закладу.

Як свідчить архівні матеріали, у різні часи керівництво гімназії здійснювали: В. Є. Якубовський (1815–1817), П. С. Чебаненко (1944–1945), Р. І. Качко (1945–1946), І. П. Руденко (1946–1960), Л. І. Демецький (1960–1975), О.А. Юдович (1975–1985), І. П. Стецько (1985–2003), С. А. Омельчук (2003–2007) [3].

У 2007 році директором гімназії було призначено Цеховлес Оксану Іллівну, яка стала першою жінкою-керівником в історії закладу, Оксана Іллівна як представник нової генерації керівників, будучи лідером-стратегом, талановитим менеджером, зуміла організувати плідну роботу потужного інтелектуального колективу вчителів, закріпити статус гімназії як прогресивно-інноваційного закладу на Херсонщині.

ІСТОРИЯ ОСВІТИ

Сьогодні Херсонська багатопрофільна гімназія № 20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради – один із конкурентоспроможних закладів, у структурі якого функціонують:

- спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов;
- гімназія – початковий заклад II–III ступенів із поглибленим вивченням математики, біології, хімії, української та іноземних мов;

Для учнів 10–11 класів організовано профільне навчання за напрямками: філологічний (українська філологія), природничо-математичний (математика, хіміко-біологічний). Профільна підготовка старшокласників найповніше реалізує принцип особистісно-орієнтованого навчання, що значно розширює можливості гімназистів у виборі власної освітньої траєкторії. Це навчання передбачає врахування освітніх потреб, нахилів і здібностей учнів та створення умов до їх навчання відповідно до професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті, структурі та організації навчального процесу.

Надзвичайно важливу роль у становленні громадянської активності та формуванні самосвідомості учнів відіграє музей історії гімназії, заснований у 1978 році.

У музеї зібрано цікавий матеріал про життєвий і творчий шлях Б. Лавренюва, чие ім'я носить наша гімназія, систематично проводяться тематичні екскурсії, експозиції постійно оновлюються і доповнюються.

Гімназисти відвідують музей, дізнаються про літопис школи і класів, щоб гідно продовжувати традиції.

Філософія освіти визначає її високу місію гімназії – формування національної еліти, людей з державницьким рівнем мислення, високоінтелектуальних, високодуховних, відповідальних за власне життя і долю України.

Діяльність навчального закладу є важливою умовою для створення особливого освітнього простору, який інтегрує, об'єднує зусилля учнів і вчителів гімназії, родини і громадськості, політиків, учених і митців.

Гімназія № 20 співпрацює з різними навчальними закладами: Херсонським національним технічним університетом, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», КВЗН «Херсонська академія неперервної освіти», ХДУ, Малою Академією наук України, ДВНЗ, дитячо-юнацькими спортивними закладами тощо.

Гімназія є базою Херсонського національного технічного університету, наукових лабораторій української мови і літератури, початкового навчання КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», опорним закладом з питання «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі» для вчителів міста природничо-математичного циклу [1].

ІСТОРІЯ ОСВІТИ

Співпраця здійснюється з метою реалізації програми «Обдурованість» та концепції профільної освіти, що виявляється у таких формах співробітництва:

- проведення для гімназистів профільних лекцій викладачами університету;
- участь гімназистів та вчителів у науково-практичних конференціях, семінарах, що проводять факультети університету;
- здійснення наукового супроводу учнівських дослідницьких робіт ман викладачами університету;
- організація та проведення всеукраїнських та регіональних форумів;
- підготовка програм, посібників, підручників, написання наукових статей [4; 5].

Створення оптимальних умов для учнівської молоді – пріоритетний напрям діяльності педагогічного колективу гімназії.

Талановитих учнів виховують талановиті вчителі, які беруть участь у професійних конкурсах, виборюють призові місця. Лауреатами і переможцями Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» стали Н. В. Музалевька (номінація «Англійська мова»); З. С. Кучеренко (номінація «Початкова школа»); О. В. Лебідь (номінація «Історія»); Н. В. Пастушенко (номінація «Географія»); О. І. Заводянна (номінація «Українська мова і література»); О. М. Омельян (номінація «Світова література»); О. І. Пшик (номінація «Англійська мова»).

К. Д. Ушинський стверджував: «Тільки особистість може творити особистість, тільки характером можна утворити характер» [6]. Кожен учитель гімназії – це особистість. Учителі відкривають учням світ любові і добра, радісній співпраці, допомагають їм пізнати світ, віднайти свою формулу щастя.

Педагоги постійно підвищують свій професійний рівень та діляться досвідом роботи з учителями гімназії, міста, області.

Плідно працюють на благо закладу заслужені вчителі України Н. В. Кумейська, І. А. Архипова, 13 вчителів – відмінники освіти України. Упродовж останніх трьох років 5 вчителів були нагороджені почесними грамотами Верховної Ради України, 14 вчителів відзначено почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, 107 учителів нагороджено почесними грамотами органів місцевого самоврядування.

Інноваційна діяльність учительського колективу та робота з дітьми, які виявили здібності та нахили до науково-дослідницької роботи спрямована на здійснення пошукової, дослідницької, експериментальної роботи; використання в повному обсязі інтерактивного навчання; створення своєрідних лабораторій з поглибленого вивчення предмета, де поєднана спільна праця педагогів та гімназистів.

Участь гімназистів у різноманітних конкурсах, фестивалях, олімпіадах свідчить про системну плідну, кропітку роботу вчителів, спрямовану на всебічний розвиток особистості дитини.

ІСТОРИЯ ОСВІТИ

Так, наприклад, щороку гімназисти беруть участь в інтелектуальних конкурсах різного спрямування; Всеукраїнській предметній олімпіаді з математики, української мови і літератури, фізики, англійської мови, хімії, історії, географії, Всеукраїнському конкурсі «Мультитест», англійської мови «Альбус», Всеукраїнському інтерактивному конкурсі «Лелека», Всеукраїнському конкурсі з фізики «Левеня», Всеукраїнському інтерактивному конкурсі «МАН-Юніор Ерудит», Турнірі «Юних математиків», обласному конкурсі «Фізика і життя», Міжнародних конкурсах «Кенгуру», «Бобер», «Колосок» тощо. Як результат – 1123 перемоги вибороли в 27 інтелектуальних конкурсах.

Високий інтелектуальний рівень демонструють учні, беручи участь у різних етапах Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт Малої академії наук та інтелектуальних конкурсах різного спрямування. Так, у 2014 році гімназисти вибороли 174 перемоги в міських та обласних олімпіадах, МАНі, конкурсах імені Тараса Шевченка та Петра Яцика, 4 з яких – на Всеукраїнському рівні.

За роки існування в гімназії завжди створювалось щось нове, оригінальне, цікаве.

Так склалося багато прекрасних традицій, адже тут працювали і працюють дотепер завзяті творчі люди – учителі, учні, батьки.

Кожен із виховних заходів вирізняється сучасним устремлінням педагогів-організаторів та вчителів виховувати патріотів, здатних нестандартно мислити, гідних громадян України. Для нашої гімназії стали традиційними свята Першого та Останнього дзвоників, фестивалю талантів «Співоче поле», конкурсні програми «Міс та міні-міс гімназії», «Десанте, уперед», «Осінній бал», форум обдарованих учнів «Гімназійна галактика талантів» тощо.

У навчальному закладі на високому рівні організована позаурочна зайнятість. На базі гімназії щорічно працюють більше 40 гуртків: хоровий (керівник С. В. Серікова), «Ерудит» (керівник Н. Г. Зайцева), «Пошук» (керівник І. М. Митрошенко), «Юні журналісти» (керівник К. А. Головченко), «Школа безпеки» (керівник Н. М. Карпук), «Юні раціоналізатори та винахідники» (керівник М. В. Колодезнова), «Інформаційні технології» (керівники С. В. Власенко, І. О. Кононенко), спортивні гуртки, керівниками яких є вчителі фізичної культури.

Слід відзначити той факт, що в 2014 році система виховної роботи Херсонської гімназії № 20 визнана найкращою в місті Херсоні.

Випускники нашого навчального закладу гідно примножують лави державно-політичної, інтелектуальної, культурно-мистецької еліти, якими пишається не тільки наша гімназія, але й Україна.

Когорту видатних особистостей, відомих вчених, космо-

ІСТОРІЯ ОСВІТИ

навтів, митців представляють випускники гімназії – Г. Л. Скадовський, М. К. Гоняєв, В. Хавкін, Є. Тарле, А. Д. Головня, С. М. Бонді, Т. Поляков, В. Бурзі, О. Ю. Атьков.

Гордістю нашої гімназії є народний депутат Верховної Ради України – Олександр Свіаковський, голова Херсонської обласної державної адміністрації – Андрій Путілов, ректор ХНТУ, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України – Юрій Бардачов, Артем Кияновський – кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, Людмила Петухова – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної та початкової освіти ХДУ, заслужений працівник освіти України, С. Г. Кузьменков – кандидат фізико-математичних наук, доктор педагогічних наук, професор кафедри ХДУ, Юрій Іщенко – український композитор, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, Г. Є. Перегняк – директор загальноосвітньої школи № 13, О. Ю. Беляєва – директор загальноосвітньої школи № 52, О. Ю. Дмитрієнко – директор загальноосвітньої школи № 46, Ю. С. Спирін – завідувачий відділенням кардіологічної та судинної хірургії Херсонської обласної клінічної лікарні.

Херсонська гімназія № 20 – це приклад самовідданої праці педагогічного колективу, атмосфера поваги до кожної особистості, демократичних, партнерських стосунків між усіма учасниками навчально-виховного процесу.

З часу створення і до сьогодні в освітньому середовищі не тільки Херсонщини, а й України гімназія – один із зразкових, конкурентоспроможних і найпрестижніших навчальних закладів, це велика скарбниця життєвої мудрості, культури, міцний фундамент для побудови власної кар'єри, формування та виховання української еліти – сучасного і майбутнього цивілізованої європейської держави.

Попереду – нові плани, новітні висоти, які будуть підкорено. Запорукою цього є налаштування колективу на сумлінну працю задля нових поколінь гімназистів, задля процвітання України.

Література:

1. Вища педагогічна освіта і наука України: історія. сьогодення та перспективи розвитку. Херсонська область. – К.: Знання України, 2010. – 447 с.
2. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)»
3. Коротецький О. О., Бабич Н. А. Літопис гімназії. 200 років. – Херсон, 2015. – 103 с.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука: шляхи модернізації. – К. : Грамота, 2003. – 36 с.
5. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України. – К. : Знання, 2006. – 256 с.
6. Ушинський К. Д. Про користь педагогічної літератури. Твори в 6 т. – Т. 1. – К., 1954.